

A

13

BIHARI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

Nagyváradon, 1898. április 15-én

SZABÓ KÁROLY esperes és RITOÓK ZSIGMOND egyház-
megyei gondnok kettős elnöklete mellett tartott

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

AZ EGYHÁZMEGYE.

NAGYVÁRAD.

NYOMATOTT LASZKY ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1898.

A

13

BIHARI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

Nagyváradon, 1898. április 15-én

SZABÓ KÁROLY esperes és RITOÓK ZSIGMOND egyházmegyei
gondnok kettős elnöklete mellett tartott

RENDES KÖZGYÜLÉSÉNEK JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

AZ EGYHÁZMEGYE.

NAGYVÁRAD.

NYOMATOTT LASZKY ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1898.

JEGYZŐKÖNYVE

a bihari ev. ref. egyházmegye 1898. ápril 15-én Nagyváradon tartott közgyűlésének s bírósági ülésének.

Jelen voltak:

Szabó Károly esperes és *Ritoók Zsigmond* gondnok kettős elnöklete mellett:

Biró János, Csillag Lajos, Szemes László, Nádudvari Lajos, — utóbbi mint közigazgatási pénztárnok is, — Csák Máté egyházi, — Kiss Elek, Hegyesi Márton, Miskolczy Árpád és K. Nagy Sándor világi tanácsbírák; Kocsis József lelkészgyámoldai pénztáros; Dr Várady Zsigmond világi, Sulyok István és Zsigmond Ferencz egyházi jegyzők.

Lelkészek: Bögös Lajos, Szalay Pál, Szigeti Elek, Nánási Imre, Kiss Antal, Konrád Géza, Rigó Lajos, Bélteki Géza, Bedő Károly, Zagyva Gyula, Unghvári Gyula, Bokros Benedek, Bugyi Sándor, Major Gyula, Hegedüs Ferencz, Surányi Lajos, Kovács János, Szokolay Béla, Háger Miklós, Doma Gyula, Karácsony Imre.

Tanítók: Engi Ferencz, Karsai János, Eröss Károly, Sziráky Béla, Szabó Lajos, Telegdi Károly, Császár Károly, Nagy Imre, Varga Pál, Kovács József, Szegő Lajos, Kovács Endre, Kis Lajos, Eszenyi Károly, Borbély Lajos, Gere Miklós, Varga Béla, Seres János, Varga Gyula.

Egyházak képviselőitében: H.-K. Pályiból Szücs Imre gondnok, M.-Keresztesről Kádár Mihály gondnok, P.-Tamásiból Major Gyula lelkész és Fazekas Bálint főbíró, Csatárból Bedő Károly lelkész és Bégányi Ferencz gondnok, N.-Kerekiből Kiss Mihály gondnok, Fugyiból Könyves Sándor presbyter, Nagyváradról Némethy Károly főgondnok és Füredy László presbiter, Darvasról Háger Miklós lelkész, Csökmőről Mezei

István presbyter, H.-K. Kovácsiból Sós Ferencz és Bódizs Imre presbyterek, Biharról Német Lajos gondnok, Ártándról Ötvös Gyula presbyter, Furtáról Juhász J. Sándor gondnok, Berczi János presbyter, Lessről Cziáki János gondnok.

Ezekén kívül még számos érdeklődők.

1. szám. Esperes Istenhez emelt magas szárnyalású buzgó könyörgés után :

a közgyűlést megnyitottnak nyilvánítja.

2. szám. Pappszász Károly világi tanácsbíró, Dr. Miszálcz Ferencz világi jegyző és Dr. Fazekas Imre e. m. ügyész, betegségük miatt a közgyűlés tanácskozásában részt nem vehetvén :

távolmaradásukat a közgyűlés sajnós tudomásul veszi.

3. szám. Olvastatott az esperes időszaki jelentése az egyházmegye vallásos erkölcsi állapotáról, a mint következik :

Nagytiszteletű s Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés !

Esperesi jelentésemet, egyházmegyénk életének a múlt 1897. évi szept. 7-én tartott közgyűlésünk óta eltelt időszakáról, sajnós! nem kezdettem azon szokott, mindnyájunkat megnyugtató kijelentéssel, hogy gyülekezeteinkben csendesség és jóbékesség lakozott; a mennyiben a hírlapokból is ismeretes szociálista izgatások folytonos aknamunkája, fölhasználván a múlt év mostohasága miatt, kivált a munkás nép között nagyon érezhetővé vált s általánosan elégedetlenséget okozó szükség nyomasztó hatását, különösen sárréti egyházainkban, a vallásos ismeretekkel kevésbé bíró, sőt a lelkipásztori gondoskodás körén is kívül álló, templomba nem járó tudatlanabb közönséget, nemcsak szünetlenül izgatta, hanem egyházunkból kilépésre is birta. Csökmő, Darvas, Zsáka és Furta egyházaink folytonosan izgalomban tartattak és a minden közigazgatási s egyházi örökös mellett is, az elégedetlenkedők közzé becsempészett »Földmivelő« című lap, osztály-, felekezet-, társadalmi rend, sőt állam ellen is, vakmerő izgatásai következtében Csökmőn tömeges kitérés történt a felekezetenkívüliségre; a melyről — a főtiszt. püspöki hivatalban különben is fölterjesztést kellvén tennünk — az összes iratokat a közgyűlés elé fogom terjeszteni. Kitérések történtek : Csökmőn 111

csalásban 178 lélek, Pósalakán 4 csalásban 8 lélek, Siterben 2 csalásban 2 lélek lett felekezetenkívülé. Zsákán 22 csalásban 29 lélek jelentette be kitérésí szándékát. Ezen egyházunk testét bomlasztó kitérésekre aggodalommal s fájó lélekkel gondolhatunk ugyan, de Idvezítők szavaival azt kell mondanunk: „*Uram! bocsásd meg nékiek, mert nem tudják mit cselekesznek!*” — Véleményem szerint igen tisztelt Közgyűlés! az egyházak előjárói, különösen a lelkészek részéről, az izgatások ellensúlyozására, az elégedetlenek megnyugtatóására, a kitérni akarók visszatartására, a körülményekhez képest, minden lehető megtétetett. Főként Csökmön, a lelkész és egyháztanács, a kifogásul használt egyházi nagy adóterhet, a lehető legcsekélyebbre, egy munkás osztályu egyháztagtól évi 40 krajczárra leengedték, mégsem lehetett az elámitottakat izgatók köréből kivonni, a kitérést megakadályozni. A lelkésztársakról készséggel teszek bizonyosságot, hogy nemcsak a lelketlen izgatók által zavart gyülekezetekben, hanem a jó részben nehéz viszonyok között élő, inségbe jutott, szegény egyháztagokból álló gyülekezetekben is, eszélylyel, erélylyel s lankadatlan buzgósággal teljesítették lelkipásztori nehéz feladataikat. A vallásos erkölcsi élet fentartására, fejlesztésére, a viszonyoknak leginkább megfelelő belmissiói munkákat hiven gyakorolták, a miket csak tovább is folytatniok kell s Isten kedvező gondviselése, a nehéz idő s folytonos kísértések közepette is, megtartja egyházainkat, megsegíti, sikerrel koronázza a kitartó, hü munkálkodást! Az egyházi fegyelem okos és szeretettel teljes gyakorlását, különösen a presbytereknek jó példát adó, vallásos életét, a tudatlanok és kísértéseknek kitett szegények, gyengék figyelemmel kísérését, oktatását, a lelkészek figyelmébe ajánlását, folytonosan szükségesnek és hasznosnak jelzem!

2. Tanügyünkről részletes előterjesztést, majd az őszi közgyűlésünk elé fogok terjeszteni, ezen alkalommal csak azt jelentem be, hogy a *tanítóhiány* folytonosan érezhető, három egyházunkban nem vállalhozott pályázati hirdetés után is tanító, pedig a tanítói fizetések mind a három egyházban fejlül vannak a 400 forinton. A legutóbbi 10 évről beszerezett adatok szerint, megszűnt 8 felekezeti iskolánk, a melyeket egy összevont felekezeti, 5 állami, és 2 községi iskola

pótol. Szükség volna még 8 egyházunkban 11 új tanítói állomásra. Az iskolákban a tanítás szünetelt M.-Keresztesen, nagymérvű kanyaró miatt mind a négy iskolában decz. 4-től jan. 18-ig, — Nagykerekiben vörheny miatt január 28-tól márcz. 16-ig mind a két iskolában, — B.-Szent-Márton egy iskolájában fültőmirigy miatt márcz. 28-tól ápril 13-ig. A többi iskolákban a tanítás folytatott.

3. Halálozás sem a lelkészi sem a tanítói karban nem történt. Változások a következő esetekben történtek.

a) Szept. 11. A nagykereki-i leányiskolába püspöki kibocsátással ifj. Kocsár Imre 3-ad éves tanító képezdész alkalmaztatott.

b) Szept. 14. Raffai Dezső szalárdi fitanító orgonistának, ki volt állomásáról Orosházáról nyert szolgálati bizonyítványát, — bár Szalárdon 1897. márczius 2-ika óta ideiglenesen szolgált, — csak most mutatván be, rendes tanítóságához esperesi beleegyezés adatott.

c) Szept. 30. Kiss Gyula H.-K.-Kovácsiból — Baga-mérre változván, elbocsátást nyert.

d) Szept. 30. T. Ablonczy Pál, csökmői ideiglenes s. lelkész tanító, bemutatván, az első lelkészképesítésről, szept. 17-ikén nyert bizonyítványát, rendes segédlelkészül kibocsátatott.

e) Okt. 6. H.-K.-Kovácsiban, tanító nem vállalkozván, a tanítás teljesítésére, ideiglenesen T. Szokolay Béla lelkész felhatalmaztatott.

f) Okt. 7. Kis-Szántón, Kis Lajos tanítói oklevelét bemutatván, miután az elegendő minősítéssel rendben találtatott, rendes tanítóvá lételére esperesi beleegyezést nyert.

g) Okt. 30. Pósalakára tanító nem vállalkozván, a tanítás ideiglenes teljesítésével Józsa Gábor lelkész megbízott.

h) Decz. 1. T. Tóth József nagyváradi s. lelkész és vallástanár K.-Ladányba rendes lelkészül megválasztatván, részére elbocsátó adatott.

i) Kiss Lajos csökmői tanító okt. 7-kén Csegére távozván, elbocsátatott.

k) Decz. 4. Seres János Bihar-Félegyházáról, a bojti leánytanítóságra alkalmaztatván, esperesi beleegyezést nyert.

4. A magyar-kakucsi egyházban, decz 10-kén, a lel-

készi lakon egy kazal széna és arról egy ól megégvén, a Fonciere-Pesti biztosító intézet az ólért 65 frt kártérítést nyújtott. Máshonnan elemi csapásról jelentés nem vétetett.

5. A lelkészi és tanítói testületek, köri és egyetemes értekezleteiken, szokott gyakorlati munkáikat ezen időszakban is eredményesen folytatták.

6. A nagytótfalui ingatlanok vételárának bevételezésével s kezelésével az egyházmegyei közpénztárnok megbízott.

7. A felsőbb hatóságoktól érkezett rendeletek, a püspöki hivataltól 2510., 2610., 2855., 2965., 2479., 3007., 3035., 3254., 3237/1897. évi és 39., 94., 164., 137., 174., 302., 277., 349., 384., 370., 524 és 759/1898. szám alatt érkezett intézkedések elintéztettek.

8. Egyházi és iskolai tartozások behajtására, a felsőbb polgári hatóság segélye négy esetben kéretett és adatott: M.-Kakucs, Váncsod, Csökmő és Furta egyházakban.

9. Nagyt. Bartha Mór nyugalmazott lelkész ur, három rendbeli műveinek egyházmegyénkben elárusított példányaiért befolyt összeg felét 5 frt 50 krt egyházmegyénk lelkészgyámoldájának — Tekintetes Hegyesi Márton tanácsbíró ur pedig »a 3-ik honvédszászlóalj története« című művének egy diszkötéses példányát egyházmegyénk könyvtárának ajándékozván, kérem ezeknek köszönettel tudomásul vételét.

10. Az országos közalap 1897. évi »Főtabelláját« és az »Esperesi Naplót« a közgyűlés asztalán közszemlére kitettem.

11. Az esperesi hivatalomhoz érkezett s az 1897. évi egyházlátogatás alkalmával beszédett különböző czélú, összesen: 9855 frt 86 krt tevő összeget mind elszámoltam; a küldeményeket, segélypénzeket, megvizsgált számadásom szerint rendeltetési helyökre juttattam.

A közigazgatást egész éven át 24 körlevélben, több körölvényekben, 1769. iktatói és 1171. postakönyvi számok alatt intéztem.

Tett eljárásaimnak és intézkedéseimnek jóváhagyó tudomásul vételét — különösen: Raffai Dezső szalárdi fi, Kis Lajos kisszántói vegyes, Seres János bojti leánytanítók és T. Ablonczy Pál csökmői s. lelkész-tanító bekebeleztetését, a nagytótfalui ingatlanok árának közpénztárnokra bízását,

Nt. Bartha Mór és Tek. Hegyesi Márton uraknak ajándékozásaikért külön-külön köszönet nyilvánítását kérve

Kiváló tisztelettel vagyok

Nagy-Kerekiben, 1898. ápril 13.

Szabó Károly, s. k.

esperes.

A szokott gonddal szerkesztett jelentést egész terjedelmében fölveszi jegyzőkönyvébe a közgyűlés, a külön intézkedést igénylő részeire nézve pedig a következő számok alatt foglalja be határozatát.

4. szám. Az esperesi jelentésből kifolyólag Nagytiszteletű Bartha Mór nyugalmazott lelkész urnak, azon nemes szivre valló tényéért, melylyel az egyházmegye kebelében három művének elárusított példányai után járó összeg 50^o/_o-át = 5 frt 50 krajczárt kebelbeli lelkész-gyámoldánknak ajándékozott:

A közgyűlés elismerését és köszönetét nyilvánítja.

5. szám. Ugyancsak az esperesi jelentésből kifolyólag Hegyesi Márton tanácsbíró urnak »az 1848—49-iki 3-ik honvédszászlóalj története« czimű legújabb műve egy diszpéldányának, az egyházmegyei lelkészi könyvtár számára történt ajándékozásaért:

A közgyűlés elismerését és köszönetét nyilvánítja.

6. szám. Raffai Dezső szalárdi fitanitónak állomása elfoglalására adott esperesi beleegyezést

a közgyűlés jóváhagyólag tudomásul veszi, nevezett állomásán megerősíti s utasítja úgy őt, mint a választó egyházat a szokásos bekebelezési díjnak, 2—2 frtnak a közigazgatási pénztárba leendő befizetésére.

7. szám. Kis Lajos kis-szántói vegyes iskola tanitónak állomása elfoglalására adott esperesi beleegyezést

a közgyűlés jóváhagyó tudomásul veszi, nevezett állomásán megerősíti s utasítja úgy őt, mint választó egyházat a szokásos bekebelezetési díjaknak, 2—2 forintnak a közigazgatási pénztárba leendő befizetésére.

8. szám. Seres János bojti leánytanítónak állomása elfoglalására adott esperesi beleegyezést

a közgyűlés jóváhagyó tudomásul veszi, nevezettet állomásán megerősíti s utasítja úgy őt, mint a választó egyházat a szokásos bekebelezési díjaknak, 2—2 forintnak a közigazgatási pénztárba leendő befizetésére.

9 szám. Ablonczy Pál csökmői segédlelkész tanítónak állomása elfoglalására adott esperesi beleegyezést

A közgyűlést jóváhagyó tudomásul veszi, nevezettet állomásán megerősíti s utasítja úgy őt, mint a választó egyházat a szokásos bekebelezési díjaknak, 2—2 forintnak a közigazgatási pénztárba leendő befizetésére.

10. szám. A nagytótfalui egyházi ingatlanoknak az eladási szerződés szerint esedékes árát

A közgyűlés a 18/1897. sz. egyházi megyei határozat értelmében a közigazgatás pénztárba utalja.

II. szám. Felvétellett a pénztárakat vizsgáló állandó bizottság jelentése az egyházmegyei, lelkészi gyámintézeti, közigazgatási, könyvtári, esperesi és lelkész temetkezési pénztárak megvizsgálásáról a mint következik :

A) Szabó Károly esperes számadásai:

I. Közalap, missiói és tökesegély	1075	frt	—	kr.
II. Államsegély	983	"	—	"
III. — XXVI. Több nemű számadások bevétele és kiadása	7797	"	86	"
Összes bevétel és kiadás	9855	frt	86	kr.

B) Kocsis József lelkészgyámoldai pénztárnok számadása:

Bevétel	74.371	frt	08	kr.
Kiadás	71.390	"	45	"
Maradvány	2.980	frt	63	kr.

A pénztár állása volt 1897. évi február 10-én 62.626 frt 59 kr.

" " " 1898. évi február 10-én 63.034 " 58 "

Növekedés 408 frt — kr.

C) Nádudvari Lajos közpénztárnok számadásai:

1. Közpénztár:

Bevétel	9910	frt	36	kr.
Kiadás	9733	"	82	"
Maradvány	176	frt	54	kr.

A pénztár állása volt 1897. évi márczius 1-én	8032	frt	71	kr.
" " " " 1898. évi márczius 1-én	7812	"	44	"
és így fogyott a pénztár	220	frt	27	kr.
ral, ha azonban a kamathátralékok szá-				
mitásba vétetnek a pénztár tényleg fogyott	22	frt	23	kr.

2. Tűzkármentesítési pénztár :

Bevétel	230	frt	89	kr.
Kiadás	230	"	89	"
Takarékpénztárban van	205	"	66	"
A pénztár állása volt 1897. évi márczius hó 1-én	183	"	17	"
Szaporodás	22	"	49	"

3. Sorbán Jánosné Lukács Erzsébet alap :

a) <i>Iskolai alapítvány.</i> Bevétel	2028	frt	90	kr.
Kiadás	2028	"	90	"

Az alap a mezőtelki-i egyháznak kiadatott egyházmegyei végzés alapján.

b) <i>Lelkész javadalmi alapítvány.</i> Bevétel	1000	frt	—	kr.
Kiadás	1000	"	—	"

Az alap a mezőtelki-i egyháznak egyházmegyei végzés alapján kiadatott.

4. Fugyivásárhelyi ev. ref. népiskolai alapítvány :

Bevétel	1186	frt	41	kr.
Kiadás	1186	"	41	"
Szaporodás	54	"	06	"

5. Lessi ev. ref. lelkészjavadalmi alap :

Bevétel	940	frt	50	kr.
Kiadás	940	"	50	"
Az alap állása	900	"	—	"

6. Köröznagyrévi missiói alap :

Bevétel	714	frt	72	kr.
Kiadás	714	"	72	"
Az alap állása	685	"	72	"

7. Zsákai ev. ref. lelkészjavadalmi alap (Gr. Rhédey):

Bevétel	439	frt	10	kr.
Kiadás	439	"	10	"
Az alap állása	420	"	—	"

8. N.-Tótfalui ev. ref. egyházi alap :

Bevétel	773	frt	83	kr.
Kiadás	763	"	83	"
Az alap állása	773	"	83	"

D) Eszenyi Sándor egyházmegyei könyvtárnok számadása:

Bevétel	557	frt	—	kr.
Kiadás	541	"	63	"
A pénztár állása volt 1897. márczius 1-én	463	"	62	"
" " " " 1898. márczius 1-én	475	"	—	"
Száporodás	11	"	38	"

E) Csák Máté lelkésztemetkezési pénztár számadása:

Bevétel	14	frt	26	kr.
Kiadás takarékpénztári betétre	14	"	26	"
A pénztár állása	101	"	58	"

Mindezen egyházmegyei számadások tisztelettel alulirott számvizsgáló-bizottság által tüzetesen megvizsgáltattak s miután minden tételeikben okmányoltaknak s helyesen össze-számoltaknak találtattak, helybenhagyandóknak s számadó esperes, gyámpénztáros, közpénztárnok, könyvtárnok és lelkésztemetkezési pénztárnok az 1897/8. évi számadások terhe alól leendő felmentése, a szokásos óvások fentartása mellett megadandónak véleményeztetik.

Végül tudomásvétel céljából a tanító testületi és gyá-moldai pénztárak megvizsgált és helybenhagyott számadá-sainak eredményét is bejelentjük a következőkben:

F. Engi Ferencz tanítótestületi pénztárnok számadása:

I. <i>Testületi pénztár.</i> Bevétel	383	frt	31	kr.
Kiadás	29	"	95	"
Maradvány	353	frt	36	kr.
II. <i>Segély pénztár.</i> Bevétel	412	"	11	"
Kiadás	—	"	—	"

G. Szabó Lajos tanítógyámodai pénztárnok számadása:

Bevétel	846	frt	96	kr.
Kiadás	846	"	52	"
Maradvány	—	"	44	"
A pénztár állása 1898.	10.730	"	93	"

Mély tisztelettel vagyunk a Nagytiszteletü és Tekintetes Egyházmegyei Közgyűlésnek

Nagyváradon, 1898. ápril hó 4-én.

Alázatos szolgálai:

Szabó Károly, esperes.

Bíró János, tanácsbíró.

Hegyesi Márton, tanácsbíró.

Dr. Fazekas Imre, e. m. ügyész.

A vizsgáló-bizottság véleményes javaslatának elfogadásával a közgyűlés, a nevezett pénztárak kezelőinek a fölmentvényt a szokásos fentartások mellett megadja; a számadások egy példányát a tudomásul vett tanító testületi pénztárak és gyámoldai számadásokkal együtt a szokásos módon köröztetni rendeli.

12. szám. A számvevőszék elnöke jelent az egyházmegye 74/1897. sz. határozatával a gondnoki számadásaik helyesbítésére, illetve rendszeres okmányolására utasított pósalakai, p.-ujlaki, m.-kakucsi, k.-nagy-révi, b.-püspöki-i és f.-vásárhelyi egyházi előjáróságok által újból beterjesztetni rendelt gondnoki, — a k.-n révi előjáróságot illetőleg, lelkészlak és templomépítési számadásokról is, — jelezvén, hogy a nevezett egyházak előjárói a f.-vásárhelyin kívül, az egyházmegye határozatának eleget tettek, számadásaik most már rendben vannak s a gondnokoknak a felmentvény az 1896/7. évről megadható, a renitens fugyi-vásárhelyi előjárósággal szemben pedig javasolja, hogy gondnoki számadásának 15 nap alatti beterjesztésére utasíttassék s eredménytelenség esetén esperes ur kéressék fel, hogy a mulasztást elkövetett előjárók költségére, a számadások elkészítése végett a helyszínére bizottságot küldjön ki.

A közgyűlés a számvevőszéki jelentést tudomásul veszi, a pósalakai, p.-ujlaki, m.-kakucsi, k.-nagy-révi, b. püspöki-i egyházgondnokoknak az 1896/7-ik évről számadásaikra vonatkozó felmentvényt a szokásos fentartások mellett megadja.

A mulasztó f.-vásárhelyi előjáróságot szigoruan utasítja, hogy e határozat vételétől számítva 15 nap alatt, gondnoki számadását a számvevőszék elnökéhez küldje be, annyival inkább, mert eredménytelenség esetén, a számadás elkészítése végett, az esperesi hivatal fog a mulasztást elkövetettek költségére bizottságot kiküldeni. Egyben felkéri a közgyűlés esperes urat, hogy a fugyi-vásárhelyi

lelkészt, illetve előjáróságot a mulasztás igazolására hívja fel.

13. szám. Olvastatott Eszenyi Sándor könyvtárnok jelentése, a könyvtár múlt évi forgalmáról s kapcsolatban a könyvtárnoki megbízatásról azon kérelemmel összekötött lemondása, hogy a könyvtári egyesület tagjai között ezentul is helyet foglalhasson s a könyvtár használására jogosított legyen.

A közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, Eszenyi Sándornak könyvtárnoki megbízatásáról való lemondását — tekintettel nyugalomba vonulására, hű és szakavatott szolgálatainak méltánylása és elismerése mellett, elfogadja s a könyvtár-egyesületnek továbbra is tagjai sorába iktatja. Esperest pedig megbizza, hogy a könyvtárt leltár mellett vegye át s egyuttal a könyvtárnoki állás betöltésére a kebelbeli egyházakat szavazataik beadására hívja fel.

14. szám. Olvastatott a k.-n.-révi missiói lelkész időszaki jelentése az 1897. év két utolsó s az 1898. év első negyedéről, melyekben a kötelezett hivatalos körutazások s a hivek létszámának községenkénti feltüntetése után jelzi, hogy a révi iskolás gyermekek templomba járatásáról intézkedő 66—1897. sz. egyházmegyei határozat végrehajtatott és folytonosan gyakoroltatik; továbbá hogy a 79—1897. sz. egyházmegyei utasítás értelmében, a vasuti alkalmazottak számára, egy központi istenitiszteleti helyiség megnyerésére a gróf Batthiany család brátkai kastélyában kilátásba helyeztetett és hogy a Juricskay alapítványból az iskolások vallástani és énekes könyvekkel, a felnőttek pedig vallásos erkölcsi folyóiratokkal s olvasmányokkal lehetőleg elláttattak. Egyuttal bejelenti, hogy a f. évi márczius hó 15-én az egyházi felsőbb hatóságaink által rendelt hálaadó isteni tiszteleten való részvételtől, a k.-nagy-révi állami iskolában tanuló ev. ref. vallású növendékek az iskola igazgatója által eltiltattak, illetve a templomba azon alkalomból nem bocsáttattak el.

A közgyűlés az időszaki jelentést tudomásul veszi, missiói lelkészt továbbra is folytonos buzgóságra s hű örködésre utalja.

Esperes urat pedig megbizza, hogy kérje fel a kir. Tanfelügyelőséget saját hatáskörében intézkedésre az iránt, hogy a közvetlen felügyelete alatt álló állami iskolákban tanuló növendékeink, az egyházi felsőbb hatóságaink által elrendelt s a magyar hazafias öntudat erősítésére jótékonyan ható hálaadó isteni tiszteleteken való részvételtől jövőre el ne tiltassanak.

15. szám. Az országos özvegy, árva gyámintézet javára évenként fizetendő járulékokról vezetett számadást ellenőrző állandó bizottság bejelenti, hogy az erre vonatkozó számadást 1994 frt 57 kr. bevétellel s ugyanannyi kiadással teljesen rendben találta s a számadónak az 1897. évről a felmentvényt megadandónak javasolja.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi, számadónak a felmentvényt megadja; a bizottság fuvar- és napi-diját 11 frt 50 krba megállapítva, a közigazgatási pénztárra utalja.

16. szám. Olvastatott az egyházi közalap bizottság jegyzőkönyvének I-ső szakasza az esperes által az 1897. évről vezetett országos közalapi járulékok bevételeiről s kiadásairól, mely szerint az 1859 frt 76 kr bevétel s ugyanannyi kiadás, ellennyugtákkal s földhitelintézeti elismervényekkel rendszeresen fölismerve lévén, számadó esperes részére a fölmentvény megadandónak javasoltatik.

Számadó esperest, a szokásos fentartások mellett a közgyűlés felmenti.

17. szám. Olvastatott az egyházmegyei közalap-bizottság jegyzőkönyvének II. szakasza a kebelbeli egyházközségekből, az 1898. évre kötelező bevallási iveken megajánlott összegek megállapításáról s némely behajthatlan követelések leírásáról, a mint következik:

1. Ártánd járuléka	32.50 kr.	9. Élesd járuléka	34.50 kr.
2. B.-Szt.-Márton „	27.90 „	10. Fugyi „	17.60 „
3. Bihar „	75.— „	11. F.-Vásárhely „	15.50 „
4. Bors „	39.30 „	12. Furta „	63.10 „
5. Bojt „	66.90 „	13. H.-K.-Kovácsi „	22.50 „
6. Csatár „	38.— „	14. H.-K.-Pályi „	26.40 „
7. Csökmő „	89.60 „	15. H.-K.-Szárdobágy	27.60 „
8. Darvas „	28.— „	16. H.-K.-Ujlak „	37 70 „

17. Kis-Marja járuléka	60.—	kr.	30. Örvénd járuléka	28.30	kr.
18. Kis-Szántó	17.30	"	31. Tamási	37.20	"
19. Kis Jenő	17.90	"	32. Pelbárhida	9.30	"
20. K.-N.-rév	12.—	"	33. Pósalaka	9.90	"
21. M.-Kakucs	6.60	"	34. P.-Told	35.70	"
22. Less	6.40	"	35. P.-Ujlak	16.80	"
23. M.-Keresztes	88.60	"	36. B.-Püspöki	86.—	"
24. N.-Kereki	44.50	"	37. Siter	34.16	"
25. M.-Telegd	53.60	"	38. Szalárd	56.60	"
26. M.-Telki	15.80	"	39. Szentjános	43.70	"
27. N.-Szántó	13.80	"	40. Zsáka	68.20	"
28. Nyüved-Kügy	16.30	"	41. Hodos	49.40	"
29. Nagyvárad	263.30	"	42. Váncsod	46.20	"

A közgyűlés a közalaphbizottság javaslatainak elfogadásával, a kebelbeli egyházközségek bevallási iveit megerősíti. A behajthatatlanok gyanánt kitüntetett összegeket, jelesül H.-K Kovácsiban 4 forintot, H.-K.-Ujlakon 10 frt 80 krt, Nagyváradon 60 frt 75 krt a követelési rovatból törölni rendeli.

18. szám. A püspöki hivatal 2595/1897. sz. leiratában tudatja, hogy a közoktatásügyi kormány 52401/1891. sz. rendeletével, a pósalaki tanítói javadalmat évi 192 forint segélylyel 400 forintra kiegészítette. E segély azonban csak akkor tétetik folyóvá, ha az állomás okleveles tanítóval lesz betöltve.

Tudomásul szolgál.

19. szám. A püspöki hivatal 2532/1897. sz. leiratában tudatja, hogy a közoktatásügyi kormány 52397/1897. sz. rendelkezésével, a kügypusztai tanítói javadalom kiegészítésére, egyelőre csak az 1897—8-ik iskolai évvel kezdődő két egymásután következő évre, tanévenként 400 forintot engedélyezett.

Tudomásul szolgál.

20. szám. Olvastatott a furtai ev. ref. egyháztanács kérvénye orsz. közalapi járulékanak 5 évre 70 forint évi átlagban fizethetése tárgyában.

A közgyűlés a kérvénynek indokainál fogva helyet ad s pártolólág terjeszti fel a főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez.

21. szám. A szalárdi egyháztanács 45 1897. számú határozatának felterjesztésével az egyházmegye 65/1897.

számu végzésére vonatkozva jelenti, hogy leányiskolája alkalmas és egészséges fekvésű helyen levén, azt onnan el nem helyezheti, azt anyagi helyzete sem engedné meg, az iskolahelyiséget azonban a szükségnek megfelelőleg meg-nagyobbítja.

Közgyűlés a jelentést tudomásul veszi s a kanonika vizitáció figyelmébe ajánlja, hogy az egyház előjárósága a fentebb jelzett ígéretet mennyiben és mikor valósítja meg.

22. szám. A nagyváradai ev. ref. leány internátus ig. bizottsága az intézet megnyitásáról; továbbá az intézet szellemi és anyagi életéről részletes jelentését beterjeszti. Kapcsolatban az intézet »gyűjtő pénztár«-ának az 1897. évről megvizsgált és kifogástalannak talált évi számadását, a mely 12957 frt 77 kr bevételt, 10856 frt 46 kr kiadást, s maradványképen takarékpénztári betét és készpénz czimen 2101 frt 31 krt mutat fel, — mellékli. S végül bejelenti, hogy a »Ritoók alapítvány« ez idő szerint készpénzben és ajánlatokban 1075 frtot képvisel.

Az internátus szellemi és anyagi életét és ügyviszonyait minden irányban egész részletesen feltüntető ig. bizottsági jelentés örövendetes tudomásul vétetvén, az egyházkerületre felterjesztetni határoztatik; egy-szersmind az intézet egyházmegyénk jóindulá-tába továbbra is a legmelegebben ajánltatik.

23. szám. Dr. Fazekas Imre egyházmegyei ügyész, a 78/1897. számu közgyűlési határozat folytán a kisjenői ügyben jelent.

Az ügyészi jelentés az ügyiratok kapcsán az egyházmegyei ügyésznek azzal az utasítással visszaadatni határoztatik, hogy a mennyiben a közgyűlés az ügyiratok alapján érdemleges tárgyalásba nem bocsátkozhatik: a kérdéses tényállást földeríteni, s előadni és azt saját véleményezésével ellátni azért méltóztassék, hogy a további eljárás és intézkedés annak figyelembevételével indíttassék meg.

24. szám. A Jámbor Mihály-féle hagyatéki ügyben az egyhm. ügyész bejelenti, hogy a bíróság kedvező végzést

hozott ugyan, de a hagyaték birtokbavételét az özvegy haszonélvezeti joga akadályozza. Arra tekintettel, hogy ez akadály el nem hárítható, az alapítványi vagyonállagra való felügyelettel a mezőkeresztesi egyház lelkészének és főgondnokának megbízását javaslatba hozza.

Az ügyészi jelentés tudomásul vétetvén, javaslata alapján a mezőkeresztesi lelkész és főgondnok, az alapítványi vagyonállagra való felügyelettel ezennel megbízatik; utasítatván, hogy a hagyatéknak sérelmes kezelése vagy használása esetében az egyhm. közgyűléshez haladéktalanul jelentsenek.

25. szám. A csökmői tömeges kitérésű ügyben, ennek keletkezési okairól, s a további kísérések meggátlását célzó intézkedésekről az egyházkerület elnökségéhez a következő fölterjesztés intéztetik.

Annak előre bocsátásával, hogy a széles körben méltó megdöbbenést keltő tömeges kitérés, a mely 111 családban 178 lelket hajtott a felekezetenélküliség karjaiba, — nem a lelkész vagy presbyterium mulasztásának vagy bármi nemű helytelen eljárásának a következménye: mindennek előtt konstatálható, hogy a baj eredete az egyházi adózási rendszerre vezethető vissza, a mely nemcsak a jelenben, de rég idő óta meglehetősen súlyos terheket rakott általában az egész gyülekezetre, főleg pedig a nagyobb számú s teljesen vagyontalan néposztályra. Bár e rendszer időnkénti módosításával több ízben kíséreltetett arra nézve, hogy az adózásnál mutatkozó szembeszökő ellentétek, aránytalanságok és méltánytalanságok megszüntettvén, a szegényebb egyháztagoknál némi könnyítés éressék el: az igényeket azonban csak részben is kielégítő adókulcsot alkotni még sem lehetett a miatt, mivel részint újabb tanítói állások rendszeresítése, részint a templomépítés következtében, melyeket a felsőbb hatóságok és kényszerhelyzet nyomása alatt végrehajtani

kellett, — olyan nagymérvű terhek torlódtak össze, hogy azok a már eddig is súlyos egyházi járulékot fogyasztás helyett még inkább növelték.

Az utóbbi gazdaságilag válságos évek, melyek a szegényebb néposztály létfontartását egyre problematikusabbá tették; a kevésbé értelmes, sőt tudatlan elem által fölkapott s együgyűen magyarázott socialis eszmék, némely rossz indulatu egyének által önzőleg kizsákmányoltatván, igen könnyen érthetőleg megteremtették azt a helyzetet, a mely nemcsak az egyházi adózás ellen irányuló elégedetlenségben, hanem az egyház kebeléről való leszakadásban talált kifejezést.

Ugyanazért a helyzetnek csak egyoldalu és nem igazságos megítélése volna, ha a kitérés tényében egyedül és kizárólag csak a hitetlenség vagy vallástalanság motívumát keresnénk. Lehet, hogy egy kisebb töredéknél ez is közre játszott, de a nagy többség a kitérést mint durva fegyvert látszik felhasználni arra a célra, hogy a nyomasztó terhek egyrészétől legalább, ezen az uton szabadulhasson. E föltevést megerősíti az a körülmény, hogy a lelkészi szolgálat még olyan családoknál is, hol a kitérés már tényleg befejeztetett, — még mindég igénybe vétetik; némelyek az elhagyott egyházba való visszalépéseket a lelkészi hivatalnál bejelentették. Sőt a remény fennáll a tekintetben, hogy ha az izgatóknak egyesekre gyakorolt befolyását a célba vett intézkedésekkel csökkenteni sikerülni fog, a kitértek egy jelentékeny számánál a visszalépés bekövetkezik.

Ily célból, s bizonyos értelemben preventiv intézkedés gyanánt is, az egyháztanács és egyházközségi közgyűlés, jelenlegi felekezeti iskolájának a következő 1898-99 ik tanévtől kezdve már, községivé átváltoztatását hatá-

rozta el; egyedül ez az út mutatkozván olyan-
nak, melylyel a gyülekezet szegényebb osztá-
lyának súlyos terhén valamennyit könnyíteni
lehetséges. S ezzel egyidejűleg a méltányosság
legszélsőbb határáig elmenvén, osztálybaso-
rozással egy új egyházi adókulcs is dolgoz-
tatott ki, mely a templomépítési pótdót ki-
véve, az egyház vagyontalan tagjait, az egy-
házi adóteher viselése alul majdnem teljesen
fölmenti.

Az egyházmegyei közgyűlés a csökmői
komoly állapotok szigorú megítélése után a
baj sanálására, s még inkább a jövő érdeké-
ben más célravezetőbb megoldást nem ta-
lálván, a becsatolt presbyteri és egyházközségi
végzések alapján a felekezeti iskolának köz-
ségivé átváltoztatásához sajnálattal ugyan,
de annál inkább hozzájárulni kénytelen, mivel
itt nemcsak az egyházi terhek könnyítése
forog szóban, hanem ez által az egyház egy
olyan súlyos anyagi megterheléstől is meg-
szabadul, mely a hatóságilag bezárással fe-
nyeztetett két iskolájának újonnan építése kö-
vetkeztében bizonyára még nagyobb és vég-
zetesebb zavaroknak lehetne forrása. A be-
mutatott új adózási kulcsot is, noha az új
berendezkedés szükségletei azon körülmény
folytán, hogy az iskolaátadás módozatai a
polgári községgel véglegesen még megállá-
píthatók nem voltak, föltételesen egy évre
elfogadja és megerősíti. Az egyház előjáró-
ságát szigorúan utasítja, hogy a további
lépések megtételében az egyház nagyérdekeit
szem előtt tartván, a legnagyobb körülte-
kintéssel és bölcsességgel igyekezzék eljárni.
Végül a f. évi egyházlátogató küldöttséget
felhívja, hogy az egyháznak minden ide vo-
natkozó intézkedéseit beható vizsgálat és meg-
figyelés tárgyává tenni, a teendőkben utmu-
tatással szolgálni és a mennyiben lehetséges,

a tévutra jutottakat eljárásuk helytelensége felől élő szóval is meggyőzni buzgólkodjék.

26. szám. Olvastatott az 1898. ápril 14-én Nagyváradon tartott egyetemes lelkészi értekezletnek az orsz. lelkészi nyugdíjintézet létesítése tárgyában fölterjesztett határozata.

Arra tekintettel, hogy egy országos lelkészi nyugdíjintézet mielőbbi létesítése, nem kizárólag magának a lelkészi testületnek, hanem, főleg napjainkban több nagyfontosságú ok miatt egyetemes egyházunknak is egyik legvitálisabb érdeke, — az egyházmegyei közgyűlés az egyetemes lelkészi értekezlet határozatához képest az egyházkerületet fölkeri, hogy illetékes helyen az országos lelkészi nyugdíjintézet felállítására szükséges intézkedések megtételét sürgetni, s az intézménynek minél rövidebb idő alatt leendő megvalósításához közremunkálni méltóztassék.

27. szám. Az egyházmegyei lelkészértekezlet az egyház ker. egyetemes egyházi értekezlet 1897, szeptember hó 21-kén Szatmáron tartott gyűlésének az egyházi adózásra, — a belhivatalnokok fizetésének rendezésére, — és az egyházi önfentartási alap létesítésére vonatkozó javaslatát megjegyzései kapcsán fölterjeszti.

Az egyházmegyei közgyűlés úgy látja, hogy a javaslatban kontemplált reformok létesítése a véleményezés tárgyát képező elaboratum alapján aligha történhetik meg. Ugyan is; nem tűnik ki a javaslatból, hogy az egyetemes egyház szükségleteinek fedezésére vóltaképen mily összeg kívántatnék, s ebből a tervezett családi és állami adó után számított perczentes adójárulékok mennyit fedeznének és mennyi volna az, a melyre nézve az állami hozzájárulás igényeltetnék? Tehát legalább is egyházkerületenként mindenekelőtt megbízható statisztikai adatok után ez a körölmény volna kiderítendő. Mihez képest az egyházkerületi közgyűlés felkérendő lenne, hogy az adatok beszerzését elrendelni méltóztassék.

A javaslatnak azt az intentióját, hogy az egyházi adózás készpénzben teljesíttessék: az egyhm. közgyűlés elfogadja, mert ez által megszüntethetőnek véli azokat a gyakori kellemetlenségeket, a melyek ma nem egyszer idéznek zavart elő a gyülekezetek beléletében, s dulják fel a belhivatalnokok és a hivek között kívánatos békességet.

A belhivatalnokok fizetésének rendezésére nézve a jelen körülmények között, midőn az államkormány, a kisebb fizetésű lelkészek javadalmazásának pótlásáról törvényhozásilag intézkedik, alig lehetne más célravezetőbb eljárás, mintha ez az államkormány nyal egyetértőleg vitetnék keresztül.

A javaslat keretébe fölvetett egyházi önfentartási alap létesítésére vonatkozó intézkedést az egyházmegyei közgyűlés helyeslőleg tudomásul veszi, s azt már ezuttal is, az egyházak figyelmébe különösebben ajánlatni kéri.

28. szám. Szokolay József p.-ujlaki lelkész, magas életkorára, s az ezzel együtt járó gyakori gyöngélkedésekre hivatkozván, lelkészi jellegének, továbbá az egyházmegyei könyvtári, valamint a lelkészi temetkezési egyesületi jogának fentartásával, az egyházmegyei lelkészi gyámintézet 19. §. alapján a f. évi ápril 24-től kezdve 300 frttal leendő nyugdíjaztatását kéri.

Az egyházmegyei közgyűlés a lelkészi értekezlet pártoló ajánlata folytán, tekintettel a felhozott indokokra, úgy a nyugdíjazás mint folyamodó lelkészi jellegének, egyházmegyei könyvtári és temetkezési egyesületi jogának további fenntartására vonatkozó kérelmét megadja; esperest megbizván, hogy a p.-ujlaki ref. lelkészi hivatal teendőinek e f. hó 24-kétől leendő ellátásáról és a további eljárás megtételéről intézkedni sziveskedjék. Miről kérvényező lelkész végzésileg értesítetik.

29. szám. Szilágyi Márton füzegyarmati lelkész a bihari egyhm. lelkészi gyámintézet kötelékéből elbocsáttatását kérelmezi.

Az egyházmegyei közgyűlés a kérelem megadását és a lelkészi gyámintézet alapszabályának 16. §-a értelmében, a folyamodó lelkész által teljesített összes befizetések : 775 frt 70 kr 75%-jának kamat nélkül leendő visszafizetését ezennel elhatározza. Miről ugy az egyhm. gyámintézeti pénztáros, mint Szilágyi Márton füzegyarmati lelkész, végzésileg értesíttetnek.

30. szám. Kisjenői egyháztanács jelentése, a kisjenői templom hiányairól és azok miként leendő pótlásáról.

Az egyházmegye tudomásul vevén a jelentésnek azt a részét, mely szerint a templom javításra a községi volt urbéres lakosság a községi erdő három évi vágását felajánlotta és hogy az egyház a javítást e vágások értékéből és adózás útján kívánja végeztetni, a jelentés pótlása végett felhívja az egyháztanácsot, hogy a templomjavításról megfelelő részletes tervet és költségvetést készíttessen, ezeket az egyházközségi közgyűléssel fogadtassa el, illetve hagyassa jóvá s azután ezeket a fedezet kijelölésével az egyházmegye következő gyűlése elé terjessze föl.

31. szám. B. Szentmárton ev. ref. egyház községe, a debreczeni főiskola gazdasági tanácsához intézett, a főiskola átalakítási költségeire megajánlott évjáradékból fennlevő 140 forint tartozás elengedését kéri és ez irányban kelt folyamodványát pártoló felterjesztés végett át teszi.

Tekintettel az egyházközség nyomasztó anyagi viszonyaira, az utóbbi gazdasági évek kedvezőtlen eredményeire és arra is, hogy az egyház ujabban templomot épített s mindezek folytán a hátralevő 140 frtot megfizetni nem képes : az egyházmegye a kérvényt pártolólág és teljesítését ajánlva, a főtiszt. püspöki hi-

vatal utján az egyházkerületi közgyűléshez felterjeszteni határozza.

32. szám. B.-Szentmárton — egyházközség az esketés stólájának eltörléséről és a lelkész e részben kárpótlásáról kelt egyháztanácsi és egyházközségi határozatot beterjeszti.

Az egyházmegye az egyháztanácsnak és egyházközségnek azon végzését, melylyel az esketési stólát eltörlötte és a lelkészt a lelkési konyhakert mellett levő, eddig a harangozó által használt mintegy 300 □ öl terület átengedésével és az ez idő szerint 12 frt 40 krt tevő egyházmegyei lelkési gyámoldai évi járuléknak az egyházterhéül átvállalásával kárpótolta, tekintettel az egyháztanács és egyházközség nem felebbezett határozására és a lelkésznek hozzájárulására, azonban annak kikötésével hogy a lelkész gyámoldai évi járulék idővel megszűnésétől kezdve a hitközség a járulékot mai 12 frt 40 kr összegében mindenkor a lelkész² részére tartozik fizetni, — jóváhagyja.

33. szám. Mező-Telki egyházközség az örvéndi hegyen 954 h. r. sz. irt szőlőjének 60 frt 10 krért eladását jelenti.

Az egyházmegye az iratok kiadásával a a visitációt felkéri, hogy az ingatlant és a helyi viszonyokat megvizsgálván, az ügyről véleményes jelentését terjessze be.

34. szám. Esperes Szabó Károly ur indítványára a Debr. Prot. Lap ügyében

Az egyházmegye elhatározza, hogy a Debr. Prot. Lap járatását az egyházközségeknek ajánlja és a lapot megrendelő hitközségeknek a lap előfizetési költségeinek az egyházi költségvetésbe felvételét megengedi.

35. szám. A tanítói korpótléokra államsegélyt kérő 36 egyház kérvényét 50 tanító részére

Az egyházmegye esperesének azon kérelemmel adja ki, hogy a kérvényeket a me-

gyei közigazgatási bizottsághoz ajánlattel terjessze be.

36. szám. Pelbárhidai ev. ref. egyház iskolája államosítása iránt kérvényez.

Az egyházmegye a hitközségnek azt a határozatát, melylyel az ev. ref. iskolát állami iskolának tulajdonjoga fentartásával és a fentartásnak az állam részéről elvállalása mellett átadni kívánja, valamint az iskolai adónak az egyháztagek, a beírási díjaknak a szülék- és a tanítói nyugdíjáruléknak az egyház által elvállalása további feltételeit jóváhagyni hajlandó, annak kikötésével, hogy a kinevezendő állami tanító oly ev. ref. vallásu egyén legyen, ki az énekvezéri kötelességet és azzal együtt járó énektanítást és temetési teendőket szabály és törvény szerint végezni fogja. Miután pedig az állami iskolában, a hitoktatást az ev. ref. lelkész fogja teljesíteni, az egyházmegye a lelkészt megbizzza, hogy az oktatás díjazására nézve a Tanfelügyelő urral megállapodást létesítsen és azt ide terjessze fel. A további eljárásra egyházmegyénk Esperes urat felkérni határozza.

37. szám. Jegyzőkönyv hitelesítéssel

a f. 1898 évi ápril 17-kén d. u. 4 órakor Ritoók Zsigmond egyházmegyei gondnok elnöklete alatt, jegyzők közbejöttével a Nagyváradon lakó egyházmegyei egyházi és világi tanácsbírók megbizatnak.

Az 1—22-ik számig jegyzette: Zsigmond Ferencz e. m. jegyző.

A 22—30-ig és a 37-et „ Sulyok István „ „

A 30—37-ig „ Dr. Várady Zsigmond világi „

*A bihari ev. ref. egyházmegye 1898. évi ápril hó 15-én
Nagyváradon tartott*

**közigazgatási bírósági ülésének
jegyzőkönyve.**

1. szám. A közigazgatási bíróság Szabó Károly esperes és Ritoók Zsigmond egyhm. gondnok elnöklete alatt Nádudvari Lajos, Szemes László, Csák Máté egyházi, — Kiss Elek, Hegyesi Márton, Miskolczy Árpád, K. Nagy Sándor világi tanácsbírókból megalakul. Előadó : Szemes László egyh. tanácsbíró. Jegyző : Sulyok István egyh. jegyző.

Tárgy: Göcz Róza férjezett Komlói Józsefnének a fugyi-i egyháztanács által reá kivetett közalapjárulék ellen beadott felebbezése.

Előadó előterjeszti, hogy Göcz Róza Komlói Józsefné a fugyi-i egyháztanács által reá kivetett 50 kr közalapi járulékot azon okból, mivel néh. férje Nagy Sándor annak idején közalapi járulékát megváltotta, s a mennyiben e megváltás nemcsak a férj, hanem az ő vagyonából is történt, — sérelmesnek találván, az egyháztanácstól annak leírását kérlemzte. A fugyi-i presbyterium azonban, a f. évi január 23 iki ülésében, azzal az indokolással, hogy néh. Nagy Sándor hagyatéki örököse nem Göcz Róza, hanem Nagy Alexandrina, férjezett Vári Gáspárné és mivel felebbező újabb házasságra lépett, habár ez idő szerint férjével nem él is, a megváltási kedvezményt reá kiterjeszthetőnek nem tartván, kérelmével elutasította.

A panaszos meghallgatása után az egyhm. bíróság következőleg határozott :

»A fugyi-i presbyteriumnak, mint elsőfoku hatóságnak megfelebbezett határozata megváltoztattatik, s Göcz Róza, férjezett Komlói

Józsefné a reá kirótt 50 kr közalapi járulék fizetése alól fölmentetik.«

Indokok: Az elsőfoku bíróság ítélete megváltoztatandó volt; nem azért, mert néh. Nagy Sándor közalapi járulékát megváltotta, minthogy az innen származó mentesség hatálya a hagyaték egyenes ágon való örökösére, Nagy Alexandriára, Vári Gáspárnéra terjezhető ki csupán, s arra Göcz Róza nem hivatkozhatik, — hanem azért, mivel az egyházi törvények 262. §-a értelmében a közalapi járulékot a családfők tartozván viselni, a férjes Göcz Róza, habár férjétől különválva él is, közalapi illetményvel meg nem terhelhető.

2. szám. A közigazgatási bíróság Szabó Károly esperes és Ritoók Zsigmond egyhm. gondnok elnöklete alatt Nádudvari Lajos, Szemes László, Csák Máté egyházi, -- Kiss Elek, Hegyesi Márton, Miskolczy Árpád, K. Nagy Sándor világi tanácsbírókból megalakul. Előadó: Szemes László egyh. tanácsbíró. Jegyző: Sulyok István egyh. jegyző.

Tárgy: a darvasi presbyterválasztás ellen Csapó Dezső egyháztag által beadott felebbezés.

Előadó annak megemlítése után, hogy érdeklettek a közigazgatási ülésre szabályszerűen meghívtak, a f. évi január hó 23-án Darvason fogantatott presbyterválasztás lefolyását s a szavazattöbbséggel presbyterekül megválasztott Kőszegi Lajos, id. Juhász József és Juhász Imre ellenében felebbezéssel élt Csapó Dezső egyháztagnak felebbezési indokait ismertetvén, — előterjeszti, hogy a darvasi egyháztanács, mint elsőfoku bíróság az 1898. február 6-án tartott ülésében id. Juhász József és Juhász Imrere vonatkozólag a választást megerősíti; ellenben Kőszegi Lajossal szemben a felebbezés indokainak helyet ad.

Az egyházközségi bíróságnak a Csapó Dezső és Kőszegi Lajos által megfelebbezett határozatát illetőleg Kőszegi Lajos meghallgatása után az egyházmegyei bíróság következőleg határozott:

»Az egyházmegyei közigazgatási bíróság a darvasi egyháztanácsnak mint elsőfoku bíróságnak az 1898. évi január 23-án meg ejtett presbyterválasztás tárgyában hozott határozatát megváltoztatván, a választást

mindhárom presbyterre nézve megsemmisíti s az új választást elrendeli.«

Indokok: Annak daczára, hogy a felebbezésben kifejezett indokok figyelembe nem vehetők, a választást mégis meg kellett semmisíteni, mert lelkész ama kijelentése folytán, hogy »bár a választási jogosultság a múlt évi egyházi adó befizetésétől tetetik függővé a törvény által, mindazáltal a törvény e korlátozását ez alkalommal érvényesíteni s alkalmazni nem szándékozom«, — az egyházi törvények ellenére járt el. De a választást meg kellett semmisíteni és az új választást el kellett rendelni továbbá azért is, mivel a választási jegyzőkönyvből minden kétséget kizárólag világos, hogy az egyházi törvények és az annak alapján kiadott »utasítás«-ban foglalt intézkedések egyáltalában nem tartatván meg, még csak választói névsor sem készítettett, hogy a szavazók választói képessége megállapítható lett volna.

3. szám. A közigazgatási bíróság Szabó Károly esperes és Ritoók Zsigmond egyhm. gondnok elnöklete alatt Szemes László Csák Máté egyházi-, Hegyesi Márton, K. Nagy Sándor, Miskolczy Árpád világi tanácsbírókkal, — Csák Máté előadóval és Sulyok István egyh. jegyzővel meg alakulván, a furtai új egyházi adókulcs és presbyter választás ellen fölterjesztett felebbezést tárgyalás alá vette.

A közigazgatási bíróság a tárgyalás folyamán arról győződven meg, hogy a felebbezett ügyiratokban nem pusztán közigazgatási bírósági, hanem egyuttal fegyelmi bíróság elé tartozó panaszok is forognak fenn, — mindenekelőtt megállapítja és kimondja, hogy ezek egymástól elválasztatván, ezuttal csak a közigazgatási bíróság elé tartozó ügy tárgyalásába bocsátkozik; a panasz fegyelmi részét pedig, az esperesnek azzal adja ki, hogy e tekintetben a törvény értelmében járjon el. A panaszlott ügyben megtartott vizsgálat költségeit illetőleg határozatát a fegyelmi rész elintézéséig felfüggeszti.

4. szám. A közigazgatási bíróság Szabó Károly esperes és Ritoók Zsigmond egyházmegyei gondnok elnöklete alatt Szemes László egyházi-, Hegyesi Márton, K. Nagy Sándor, Miskolczy Árpád világi tanácsbírókkal, Csák Máté egyh. tanácsbíró s előadóval és Sulyok István egyh. jegyzővel megalakul.

Tárgy: A furtai új egyházi adókulcs ellen beadott felebbezés.

Előadó előterjeszti hogy a furtai ev. ref. egyházban az eddigi adókulcs megváltoztatásával új adókulcs készítettett, melyet úgy az egyháztanács, mint az egyházközségi közgyűlés szavazattöbbséggel elfogadott. Ez ellen azonban Veres József és 41 társa panasszal élván, a f. évi január 28-kán tartott egyháztanácsi ülésen azzal az indokolással, hogy az új adókivetésnek nagy többséggel elfogadott javaslata sem a szegényebb néposztálynak nem kedvez, sem a földbirtokos osztályt túl nem terheli: a felebbezés elutasított.

Az egyházmegyei közigazgatási bíróság, miután konstátaltatott, hogy érdekeltek a tárgyalásra szabályszerűen meghívtak, — a felebbezők képviselőjének, dr. Lux Samu b.-ujfalui ügyvédnek, a ki megbízatását igazolta, — előterjesztéseit meghallgatván, a következőleg határozott:

»Az egyházm. közig. bíróság az első foku bíróság ítéletének azt a részét, melylyel az egyházi adójárulékoknak jövőben készpénzben leendő teljesítését elhatározta, megváltoztatván, az eddigi gyakorlatot, az egyházi adónak pénzben és terményekben fizetését továbbra is fenntartani rendeli; azt a részét azonban, mely az egyháztagokra nézve új osztályadó fokozatot állapít meg, helyben hagyja és megerősíti; fennmaradván egyeseknek az a joga, hogy a netaláni sérelmes osztályfokozat ellenében panaszaikat az egyházi törvényekben megjelölt helyen és módon megtehessék.«

Indokok: Az elsőfoku bíróságnak az adójárulékok készpénzzé tételére vonatkozó határozatát meg kellett változtatni azért, mert az egyházközségi gyűlés jegyzőkönyvéből az tűnik ki, hogy a határozat a gyűlésen megjelentek egyrészének eltávozása után hozatott; holott erre nézve a gyűlekezet egyetemleges nyilatkozata kívántatott volna. Az új osztályadófokozat pedig helyben hagyandó volt azért, mivel az, az egyház szükségleteinek megfelelően készítettén, minden tulterhelés vagy kedvezés kizárásával, a gyűlés többségének megállapodásával fogadtatott el.

5. szám. Az egyházmegyei közigazgatási bíróság Szabó Károly esperes és Ritoók Zsigmond egyházmegyei gondnok elnöklete alatt: Szemes László, Csák Máté egyh. — Hegyesi Márton, K. Nagy Sándor, Miskolczy Árpád világi tanácsbírókból megalakul. Előadó: Csák Máté egyh. tanácsbíró. Jegyző: Sulyok István egyházi jegyző.

Tárgy: A furtai presbyterválasztás ellen beadott felebbezés.

Előadó ismerteti, hogy a furtai egyházban a f. évi január hó 9-kén megtartott presbyterválasztás ellen az elkövetett többrendbeli szabálytalanságok miatt több egyháztág felebbezéssel élén, az 1898 évi január hó 28-ki egyháztanácsülés mint elsőfoku bíróság a felebbezésnek helyt nem adott.

Igazoltatván, hogy érdekelt felek az egyházmegyei közigazgatási bírósági ülésre szabályszerűen meghivattak; miután felebbezők jogi képviselője, Dr. Lux Samu ügyvéd, a felebbezés indokait előterjesztette, az egyház részéről pedig Kovács János lelkész felvilágosításait megtette, — a közigazgatási bíróság következőleg határozott:

»Az egyházmegyei közigazgatási bíróság az egyháztanács felebbezett határozatát megsemmisítvén, az új választás fogatosítását ezennel elrendeli.«

Indokok: Az elsőfoku bíróság határozata megváltoztatandó és az új választás elrendelendő volt azért, mivel a tárgyalás folyama alatt kétségtelenné lett, hogy a választás nem az egyházi törvények vonatkozó intézkedéseinek szigorú betartásával folyt le; a mennyiben a szavazók névjegyzéke elkészítve, betekintés és esetleges felszólamlás megtehetése végett kitéve és meghirdetve nem volt, valamint annak megállapítása, hogy a választók szavazásra jogosítva voltak-e? elbirálható nem lehetett és mivel a törvény világos rendelkezése ellenére olyan presbyterek is sorsoltattak ki, a kik 1895-ben választatván meg, tehát a szabályszerű 12 év letelte előtt kisorsolhatók nem lettek volna.

Betűrendes tárgymutató

az 1898. évi áprilisi közgyűlés jegyzőkönyvéhez.

	Szám.
Ablonezy Pál csökmői s. lelkésztanító állomásán megerősítettik	9
Bartha Mór nyug. lelkésznek lelkész-gyámoldáknak tett adományaért köszönet mondatik	4
B-Szent-Márton 140 frt átalakítási tartozása elengedése iránti kérvénye az egyházkerületre pártolólág felterjeszt	31
B-Szent.-Márton esketési stóla megváltása jóváhagyatik .	32
Csökmői tömeges kitérés ügyében felterjesztés és a szükséges határozatok	25
Debr. Prot. Lap járatására, az egyházak költségelőirányzatában az előfizetés felvehetőnek határozzatik	34
Egyházkerületre, az egyházi értekezlet adózási és lelkészfizetések rendezés' re tett munkálatára felterjesztés . . .	27
Esperesi jelentés 1897. szept. 17.—1898. ápr. 15-ig . . .	3
Eszenyi Sándor egyházmegyei könyvtárnok lemond . . .	13
Fazekas Imre dr. ügyész betegsége miatt a gyűlésben részt nem vehet	2
Fugyi-Vásárhely múlt évi gondnoki számadásának 15 nap alatt beterjesztésére s mulasztása igazolására felhivatik .	12
Furta község közalap-járuléka évenként 70 frtban 5 évre megállapittatik	20
Hegyesi Márton tanácsbírónak könyvtári adományaért köszönet mondatik	5
Kiss Lajos kis-szántói tanító állomásán megerősítettik .	7
Kisjenői ügyben az egyházmegyei ügyész újabb jelentésre felhivatik	23
Kis-Jenő egyház temploma kijavítása ügyében újabb eljárásra és jelentésre kötelezzetik	30
Köröznagyrévi missiói jelentések	14
Közalapbizottság jelentései	16, 17
Kügy-pusztai tanító javadalma 2 évre államsegélylyel 400 frtra emeltetett	19
Mező-Keresztes lelkésze és főgondnoka a Jámber Mihály hagyatéokra felügyelettel megbizatnak	24
Mező-Telki eladott szőlőjének helyszini megvizsgálására az egyházlátogató bizottság megbizatik	33

Dr. Miskolczy Ferencz világi jegyző betegsége miatt a gyűlésben részt nem vehet	2
Nagytótfalui eladott ingatlanok árának kezelése az 1897/18. sz. határozat alapján közpántárosra bízatik	10
Nagyvárad leány-internátusról igazg. bizottsági jelentés	22
Országos lelkészi nyugdíjintézet felállítása ügyében az egyházkerület megkerestetik	26
Országos özvegy-árva gyámintézet ügyében bizottsági jelentés	15
Pappszász Károly tanácsbíró betegsége miatt a gyűlésben részt nem vehet	2
Pelbárhida egyház iskolája államosítása ügyében utasítást nyer s újabb jelentést tegyen	36
Pósalakai tanító fizetése újabb államsegélylyel 400 frtra emeltetett	18
Puszt-Ujlak egyházban a lelkész-választás eszközzésével esperes megbízatik	28
Raffai Dezső szalárdi fitanító s organista állomásán megerősítetik	6
Seres János bojti leánytanító állomásán megerősítetik	8
Szalárd egyház iskolája kijavítását igéri, ellenőrzéssel az egyházlátogató küldöttség megbízatik	21
Szilágyi Márton füzes-gyarmati lelkész, lelkész-gyámoldánkból kilépven, 75 százalék végkielégítést nyer	29
Szokolay József p.-ujlaki lelkész nyugdíjaztatási kérelme teljesítettén, lemondása elfogadtatik	28
Ügyészi jelentés a néh. Jámor Mihály hagyatéka ügyében	24
Tanítói korpótléokra államsegélyt kérő 36 egyház kérvényének a megyei közigazgatási bizottsághoz beterjesztésével esperes megbízatik	35

Birósági ügyek :

1. szám. Fugyiból közalapadó ügyben felebbezés
2. " Darvasról presbyterválasztás ellen felebbezés.
3. " Furtáról fegyelmi panaszok az esperesnek szabályszerű ellátás végett kiadatnak
4. " Furtáról új adókulcs elleni felebbezés
5. " " presbyter-választás elleni felebbezés

